

1912. JULIUS 1.

ERDÉSZETI LAPOK

LI. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

13. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

A sávós tölgybogár (*Coraebus bifasciatus*) elterjedéséről és az ellene való védekezésről.

Írta: *Matusovits Péter* kir. alerdőfelügyelő.

Az eddig ritkábban mutatkozó sávós tölgybogár ujabban nagyobb mértékben kezd hazánkban elterjedni. A bogár tudomásom szerint 1890-ben Heves és Borsod vármegyében a Bükk- és Mátra-hegység déli lejtőin szaporodott el aggasztó mérvben. Ezen helyet tartották eddigelé hazánkban elerjedése legmagasabb pontjának. Nálunk először *Paszlavszky* ismertette.

Vadas Jenő miniszteri tanácsos már mintegy 12 évvel ezelőtt is észlelte *Elefánt* község határában (Nyitra vármegyében) a *Zobor* hegység északi lejtőin, gróf *Edelsheim* birtokán, még pedig nagy mértékben.

Bars, Nyitra és Pozsony vármegyékben a bogár előfordul:

Bars vármegyében *Ujbánya* várostól és illetve *Ebedecz* községtől lefelé többé-kevésbé az egész megyében.

Múlt évben közepes volt a fellépése: *Maholány*, *Zsitvakenéz*, *Zsitvaapáti*, *Garamszőlős* és *Kiskoszmály* községek határában, valamint *Ujbányától Garamszentbenedekig*. Csekély mértékben

lépett fel: *Ebedecz, Feketekelecsény, Csarad, Garamnémeti, Garamkovács, Nemcsény, Ujpetend, Csejkő, Garamapáti* és *Garamsolymos*, valamint *Cseke, Hölvény* és *Nagysalló* községek határában. Nagymértékű volt a fellépte *Ujbars* község határában.

Nyitra vármegyében: *Sissó* községtől lefelé a Zobor hegység déli lejtőjéig és *Galgóc* vidékén fordul elő.

Pozsony vármegyében a Kiskárpátok déli lejtőin és a Morva síkság futóhomokján telepített egyes tölgyesekben észlelhető.

Nagyobb mennyiségben Bars vármegye területén csak 1906. évben lépett fel. Később Nyitra vármegyében a Zobor hegység déli lejtőin és 1910. évben Pozsony vármegyében *Limpák* község határában észlelték.

Legnagyobb mérvben jelentkezett 1906. évben a besztercebányai püspökség *Garamnémeti* és *Garamszöllős* község határában lévő tölgyeseiben. A közigazgatási erdészeti bizottság a kir. erdőfelügyelőség indítványára a *Coraebus bifasciatus* irtása iránt annakidején olyképen intézkedett, hogy a tölgyeken lévő fonnyadni kezdő ágaknak letörését és egyben elégetését elrendelte. Az így végrehajtott védekezési módszer drágának bizonyult, mindamellett szép számmal sikerült a bogarakat elpusztítani. A következő évben — mi természetes is, mert a bogár két évig fejlődik — nem lépett fel, de a harmadik évben ismét megjelent.

Tekintve azt, hogy e káros bogár a múlt évben meglehetősen nagymérvben lépett fel, a kérdés tanulmányozására: *Vadas Jenő* miniszteri tanácsos, a m. kir. központi erdészeti kísérleti állomás vezetője, *Jablonowski József* dr. kir. tanácsos, a m. kir. állami rovarügyi állomás igazgatója és ezen czikk írója küldetett ki.

Mínhogy erről a tanulmányról és annak eredményéről a bizottság felsőbb helyen külön tesz jelentést, itt csakis saját tapasztalataimat fogom előadni — természetesen anélkül, hogy a bizottság másik két tagjának ez ügyre vonatkozó esetleges külön véleményét ismerném.

A bizottság f. évi május hó 23-ikán kezdte meg utját és 27-éig több különböző talajminőségű, különféle faállományal bíró erdőbirtokot részletesen bejárt.

A szemle eredményeit összefoglalva megállapítható, hogy a sávos tölgybogárnak az ágba lévő menete mintegy 75—80 cm

hosszu és mert csakis minden második évben fordul elő nagyobb mennyiségben, fejlődéséhez két év kell. Leginkább ott fordul elő, hol az erdő sarjából, vén tuskókból keletkezett, hol cserkéregtermelés folyik, végül a túlkoros tölgyesekben. A sűrűbb állományokban inkább az erdő és utak széle felé található, a vén tölgyesekben mindenütt. Nagyobb az előfordulása azokon az erdőterületeken, hol a legeltetés tulságos mérvben gyakoroltatott. Kitünő talajon kevésbé lép fel és itt is inkább a lizstharmat által elgyengített egyedeken. Gyengébb talajon gyakoribb, mint a jó talajon és különösen ott mutatkozik, hol nem a megfelelő fanem ültetett, vagyis főleg ott, ahol kocsántalan tölgy helyére a kocsános tölgy került.

Megállapítottuk, hogy a *Coraebus* leginkább a halálgyűrű felett az ág közepébe furódva bábozódik be és így a fonnyadni kezdő ágakban a halálgyűrű felett található. A *Coraebus* a szemle-idő tartama alatt álca és báb alakjában találtuk. Repülési ideje június hó közepén kezdődik. Érdekes megemlíteni, hogy ilyen bogarat eddigelé itt még senki sem fogott a szabadban és így az, hogy körülbelül hol és mikor volna fogható, eddigelé ismeretlen.

Ezeknek egybefoglalása mellett a védekezési módszer a következőkben állapítható meg: vén tuskóhajtásokból keletkezett tölgyesek a tarolás után — ha a természetes felujtás nem sikerül — vagy makkvetés, vagy csemeteültetés által ujtitassanak fel. A kocsános tölgy ne alkalmaztassék a kocsántalan tölgynek megfelelő talajon és viszont. Alakíttassanak lehetőleg józáródású elegyes állományok. Gyenge minőségű talajokon a legeltetés mellőzendő.

Ha a bogár nagymértékben fordul elő, úgy — amennyiben ez egyébként kivihető, — a repülési évet megelőzőleg, legcélszerűbb az erdőt tarra vágni, a fát a vágásból kihordani és mielőbb eltüzelni. Kisebb terjedelmű erdőkben és parkokban a rügyfakadás után a fonnyadni kezdő ágak a halálgyűrű alatt, tehát lehetőleg mélyen levágandók és elégetendők. Az ilyen ágakban benne lévén a bogár, könnyen elpusztítható.

Ezek volnának nagyjában a védekezési módok. Hogy teljes sikerre fognak-e vezetni, még beigazolva nincs.

